

PARTIJ VOOR DE DIEREN

ZWOLLE

NATUURLIJK

Inleiding

Prettig wonen. Schone lucht inademen. Jezelf kunnen zijn.
Voor mij is dat heel natuurlijk. Ik wil het allerbeste voor Zwolle
en al haar inwoners, mensen én dieren.

De Partij voor de Dieren durft belangrijke keuzes te maken. En dat is hard nodig! Wij willen klimaatverandering tegengaan. Wij willen de natuur weer laten groeien en bloeien. Wij willen dat iedereen een goed en rechtvaardig leven kan hebben. Ook de dieren. De Partij voor de Dieren zet alles op alles om te zorgen voor een beter leven voor iedereen hier in Zwolle. Nu en in de toekomst.

De Partij voor de Dieren is de enige politieke partij die welzijn altijd boven welvaart plaatst. Wij willen dat iedereen een fijne woning, gezond voedsel en een prettig leven heeft. We komen op voor datgene dat niet voor zichzelf kan opkomen: de natuur, de dieren en alle mensen die het nodig hebben. Vanaf 2022 zitten wij als oppositiepartij in de gemeenteraad en daar hebben we mooie resultaten behaald. We hebben ervoor gezorgd dat natuur meer aandacht krijgt in beleid en dat Zwolle meer doet voor dierenwelzijn. Ook hebben wij het afsteken van consumentenvuurwerk in Zwolle aan banden gelegd. De Partij voor de Dieren houdt vast aan haar idealen en vraagt altijd aandacht voor onderwerpen die door andere partijen worden vergeten. Wij trekken andere partijen de donkergroene kant op. Dat maakt ons onmisbaar, ook in Zwolle. Want er is nog meer dan genoeg te doen.

Ons programma biedt houvast en hoop. Voor iedereen die voelt dat het mis gaat, en weet dat het anders kan. Voor iedereen die ziet wat er nodig is, maar geen gehoor krijgt. Voor iedereen die verder kijkt dan enkel eigenbelang. Wij staan samen voor solidariteit, rechtvaardigheid en medemenselijkheid. Wij zijn er voor alles wat leeft.

Onze speerpunten in Zwolle:

- Geen dierenleed, wel dierenrechten
- Huizen voor mensen, niet voor winst
- Minder uitstoot, beter klimaat
- Minder asfalt, meer groen
- Geen gif, wel gezondheid
- Geen onrecht, wel mensenrechten

Zwolle is prachtig, maar kan nog zoveel mooier. Het is tijd dat Zwolle voor iedereen een prettige plek wordt om te wonen. Uw stem maakt hierin het verschil. En als u mij vraagt of wij de oplossingen hebben, kan ik eigenlijk maar één ding zeggen: **Natuurlijk.**

Debbie Mathijssen

Lijsttrekker Partij voor de Dieren Zwolle

1

EEN LEEFBARE AARDE

Klimaat, biodiversiteit en energie

We leven op een prachtige planeet die ons alles biedt wat we nodig hebben. Toch maken vervuiling, het verdwijnen van natuur en het gebruik van gif de Aarde steeds onleefbaarder voor mens én dier. We staan voor een klimaat- en natuurcrisis die we nú moeten stoppen.

En dat kan! In Zwolle werken we samen met Zwollenaren, organisaties en ondernemers aan meer natuur, gezonde lucht, schoon water en veilige, schone wijken. De grootste vervuilers laten we meer betalen, terwijl we mensen met een lager inkomen helpen om duurzamere keuzes te maken. Energiebesparing staat daarbij voorop, aangevuld met manieren om energie duurzaam op te wekken.

Zo bouwen we samen aan een groene, eerlijke en sociale toekomst, voor álle Zwollenaren!

- Zwolle wordt zo snel mogelijk klimaatneutraal, met 2030 als uitgangspunt.
- De stem van natuur, dieren, biodiversiteit en het klimaat wordt meegenomen bij nieuwe ontwikkelingen.
- Zwolle gaat veel meer doen om energie te besparen.
- Er komt geen mestvergister in Zwolle.
- Bestaande bomen worden beter beschermd en er komt meer bos in Zwolle.
- Geen energiearmoede in Zwolle: iedereen wordt geholpen bij verduurzaming.
- De gemeente gaat strenger optreden tegen vervuilende en energieslurpende bedrijven.
- De gemeente helpt bedrijven en scholen bij het realiseren van verduurzaming.
- Zwolle legt houtstook aan banden.
- De steun voor duurzame bewonersinitiatieven wordt uitgebreid.

2

DIEREN ZIJN ONZE MEDEBEWONERS

Dierenrechten en dierenwelzijn

In Zwolle leven meer dieren dan mensen, maar bij nieuwe plannen worden ze vaak vergeten. Dieren hebben ook recht op een fijne plek, om zich natuurlijk te kunnen gedragen en met respect behandeld te worden.

Daarom wil de Partij voor de Dieren een wethouder voor Dierenrechten & Dierenwelzijn. Zwolle moet álle dieren beter beschermen: huisdieren, landbouwdieren en ook wilde dieren die ziek of gewond raken. We stoppen met de vee-industrie en met het gebruik en doden van dieren voor vermaak, traditie of mode.

Zo geven we ook de dieren in Zwolle eindelijk de stem die ze verdienen.

- Er komen geen evenementen bij de Wijthmenerplas in het broedseizoen.
- De gemeente geeft meer steun aan dierenhulporganisaties.
- Zwolle ondersteunt inwoners met een krappe beurs met zorg voor dieren.
- Kinderboerderijen stoppen met het fokken en laten slachten van dieren. Ze worden ingezet als opvanglocaties.
- We maken veilige routes voor dieren bij wegen, water en putten.
- Zwolle ondersteunt, organiseert en betaalt geen activiteiten met levende dieren.
- Het redden van dieren krijgt structurele aandacht in Zwolle.
- Zwolle stimuleert veehouders om over te stappen naar plantaardige landbouw.
- Dierenmishandeling wordt actief opgespoord en tegengegaan.
- Dieren krijgen geen schuld van overlast. In plaats daarvan lost de gemeente de oorzaak op.

3

KIES VOOR GROEN

Natuur en biodiversiteit

Natuur is van levensbelang. De mens neemt heel veel ruimte in door de intensieve veehouderij, gebouwen, industrie, wegen en recreatie. Hierdoor is er steeds minder ruimte voor dieren, planten en bomen in Zwolle.

Zonder natuur kunnen we niet leven. Daarom wil de Partij voor de Dieren meer bomen, struiken, bloemen en planten. Gifvrij en goed voor de biodiversiteit. Het moet weer gonzen van de bijen, vlinders en libellen. Bomenkap en onnodig maaien moet stoppen, de natuur moet de ruimte krijgen om te groeien en te bloeien.

Een groen Zwolle is de basis voor een gezonde, gelukkige en toekomstbestendige gemeente.

- De natuur in Zwolle krijgt eigen rechten. Hierdoor hebben we meer mogelijkheden om de natuur te beschermen.
- Zwolle houdt rekening met de biodiversiteit, het bodemleven, de waterkwaliteit, de dieren, klimaatverandering en het milieu. Zo creëren we een toekomst voor iedereen in Zwolle.
- Kappen met kappen! Bomen blijven staan, tenzij het echt niet anders kan.
- Groen in elke wijk. Iedereen kan minstens drie bomen zien vanuit huis, en binnen 200 meter is een park of groene plek. Vergroening begint in de meest versteende wijken.
- Het bouwen van nieuwe woningen mag nooit ten koste gaan van de natuur en dieren. Meer focus op inbreiding in plaats van uitbreiding.
- Minder steen, meer groen. Zwolle zet in op minder tegels in tuinen en schoolpleinen worden groener. Zo kan regenwater in de grond zakken en blijft het koeler.
- Inwoners en ondernemers worden gestimuleerd en ondersteund bij groene initiatieven zoals geveltuinen, buurtmoestuinen en groene daken.
- Mensen mogen genieten van de natuur, maar niet ten koste van dieren en planten. Er wordt ruimte gemaakt voor rustgebieden zonder mensen, zodat de natuur kan groeien en bloeien.
- Het openbaar groen wordt op ecologische wijze beheerd.
- Groene en ecologische organisaties worden ruimhartig gesteund door de gemeente.

4

DE ECONOMIE IN EVENWICHT

Economie, werk, inkomen en bestaanszekerheid

Economische groei is niet de oplossing, maar juist het probleem. Het is nú tijd voor een ander economisch systeem. Geld verdienen ten koste van dieren, natuur en andere mensen moet stoppen. De Partij voor de Dieren kiest voor een schone, eerlijke, duurzame en lokale economie voor alle mensen én dieren waarmee we samenleven.

Een circulaire economie waarin ecocide (schade aan de natuur) en milieuvervuiling worden gestopt. We zuinig omgaan met grondstoffen. En overstappen van een wegwerpeconomie naar een kringlooeconomie, zonder afval! Dus voor vervuilende bedrijven en reclames is geen ruimte meer in Zwolle.

In Zwolle gaan we voor welzijn boven winst, en een economie binnen de grenzen van onze planeet.

- Zwolle verkiest welzijn altijd boven welvaart.
- Alles in Zwolle krijgt een tweede leven; de stad wordt afvalvrij. Circulaire initiatieven krijgen volop ruimte.
- De gemeente ondersteunt zzp'ers, start-ups, het MKB en organisaties die duurzaam ondernemen. Bedrijven die aantoonbaar vervuilen of mensenrechten schenden zijn niet welkom.
- Reclame verdwijnt uit de openbare ruimte, met uitzondering van overheidscampagnes, cultuur en goede doelen.
- Zwolle kiest voor het versterken van de lokale en regionale economie.

5

WONEN IS EEN BASISRECHT

Wonen en bouwen

Een goede woning is een basisrecht voor iedereen. De huidige wooncrisis is het gevolg van jarenlange verkeerde politieke keuzes. De Partij voor de Dieren wil het tekort aan woningen duurzaam oplossen. Zwolle volbouwen is niet de oplossing; dat maakt de gemeente onleefbaar. Wij willen de beschikbare ruimte en woningen eerlijk en betaalbaar verdelen.

We maken ruimte voor extra woningen door de vee-industrie te laten krimpen. Die neemt nu de helft van ons land in beslag. Op die plekken kunnen we nieuwe woningen bouwen en natuur aanleggen. Woningen die betaalbaar zijn en voor iedereen: starters, senioren, alleenwonenden of mensen in alternatieve woonvormen. Minimaal 40% van de huurwoningen moet sociale huur worden. De woningen die we bouwen zijn klimaatneutraal, circulair en natuurinclusief.

- Huizen voor mensen, niet voor winst: minimaal 40% van de huurwoningen moet sociale huur zijn. De gemeente grijpt in om de huurprijzen eerlijk en betaalbaar te houden.
- Er wordt niet gebouwd in het groen. Zwolle kiest voor inbreiding boven uitbreiding.
- Natuurinclusieve en ecologische bouw wordt de standaard.
- Een passende woning voor iedereen: Zwolle houdt rekening met verschillende woonbehoeftes en maakt ruimte voor vernieuwende woonideeën.
- In Zwolle slaapt niemand op straat. De gemeente spant zich in om voldoende opvangplekken te realiseren voor kwetsbare groepen.

6

INCLUSIEF, RECHTVAARDIG EN SOLIDAIR

Iedereen doet ertoe

De Partij voor de Dieren wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen zich welkom en thuis voelt. In Zwolle is dat helaas niet altijd zo. Te veel mensen hebben het gevoel dat ze er niet bij horen. Vaak wordt de schuld van problemen bij een ander gelegd. Mensen en groepen die het toch al lastig hebben. Ze krijgen te maken met vooroordelen, uitsluiting en geweld; bijvoorbeeld vluchtelingen of transpersonen. Dat is onacceptabel!

Racisme en discriminatie - zichtbaar of onzichtbaar - mogen geen plek hebben in Zwolle. De Partij voor de Dieren staat voor een inclusieve gemeente waarin alle Zwollenaren kunnen meedoen, ongeacht gender, leeftijd, achtergrond, seksuele voorkeur, beperking, chronische ziekte, neurodivergentie of financiële situatie. In Zwolle gaat de kern zijn:
'Beslis niet over ons, maar met ons.'

- In Zwolle is iedereen welkom en sluiten wij niemand buiten.
- Vluchtelingen zijn welkom. Alle mensen, met of zonder papieren, hebben recht op veiligheid, zorg en een eerlijke behandeling en kunnen meedoen via onderwijs, sport en werk.
- Zwolle schaft per direct het bedelverbod af.
- Openbare ruimtes worden toegankelijk voor iedereen, ook voor mensen met een lichamelijke, visuele of auditieve beperking of die snel overprikkeld raken.
- Bekend maakt bemind. Zwolle maakt werk van meer verbondenheid tussen inwoners en gemeenschappen, zodat tussen de groepen inwoners meer verbinding ontstaat.

7

SCHOON VERKEER

Mobiliteit en bereikbaarheid

Onze gemeente kan zoveel schoner, mooier en gezonder als we ons anders gaan verplaatsen. Daarom willen wij rechtvaardige straten: de auto is niet langer de baas, er komt meer ruimte voor voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer. Waar nu nog auto's geparkeerd staan, kan groen groeien en bloeien en kunnen kinderen veilig spelen.

Zo zorgen we voor een rechtvaardige straat met een groene, veilige omgeving voor mensen en dieren en gezonde lucht. Zwolle kiest voor meer schoon openbaar vervoer, dat we gratis maken voor mensen die dat nodig hebben.

- Voetgangers en fietsers krijgen voorrang. Vervuilend verkeer wordt ontmoedigd.
- De gemeente zet in op goed openbaar vervoer. Zo wordt Zwolle schoner, veiliger en duurzamer.
- Zwolle werkt toe naar een rechtvaardige straat: de ruimte is eerlijk verdeeld en ontmoeting, veiligheid en leefkwaliteit voor mens en dier staan voorop.
- In Zwolle is de lucht schoon: de gemeente kiest voor schoon, stil en uitstootvrij vervoer.
- Op centrale plekken komen mobiliteitshubs met openbaar vervoer, deelauto's en (bak)fietsen. Deelvervoer wordt betaalbaar. Zo geven we inwoners een andere keuze dan hun eigen auto.

8

GEZOND EN VEILIG IN ZWOLLE

Gezondheid, zorg en veiligheid

Iedereen wil een gezond leven. Dat begint met een leefomgeving die uitnodigt om naar buiten te gaan, te bewegen en gezond te eten.

De Partij voor de Dieren kiest voor preventie: voorkomen is beter dan genezen, zowel bij ziekten als bij criminaliteit. Gezonde, biologische plantaardige voeding moet betaalbaar en toegankelijk zijn. Meer groen verlaagt stress en zorgt voor schone lucht. Zorg moet beschikbaar zijn voor iedereen, zonder lange wachtlijsten en passend bij ieders situatie. Gezondheid gaat ook over mentaal welzijn.

Een sociale, veilige en ontspannen samenleving waarin iedereen zichzelf mag zijn is belangrijk. Zwolle pakt seksueel overschrijdend gedrag en femicide hard aan. Net als andere vormen van geweld. En ook dieren verdienen bescherming. In Zwolle heeft dierenmishandeling geen plek.

- Gezondheid begint bij een schone leefomgeving: iedereen heeft recht op schone lucht en een gezonde bodem.
- Gezonde voeding is belangrijk. In Zwolle wordt biologisch en plantaardig eten aangemoedigd op scholen, in de zorg en bij evenementen.
- De gemeente biedt toegankelijke psychische hulp en ondersteunt ontmoetingsplekken. Ook is sport mogelijk voor iedereen, met extra aandacht voor kwetsbare groepen.
- Voorkomen is beter dan straffen. De gemeente zet in op jongerenwerk, met aandacht voor cultuurverschillen en ondersteuning aan ouders. Straatcoaches, scholen, jongerenwerkers en huisartsen werken samen om problemen vroeg te signaleren.
- Zwolle pakt femicide en (online) vrouwenhaat aan. Signalen worden serieus genomen en gedeeld met hulpdiensten, zoals huiselijk geweld, dierenmishandeling en stalking. Goed omgaan met vrouwen wordt een onderwerp op scholen.

9

EEN LEVEN LANG LEREN

Onderwijs en cultuur

Goed onderwijs is de basis van een vrije en eerlijke samenleving.

Het leert kinderen kritisch denken en bewust omgaan met natuur, klimaat en dieren. Maar niet ieder kind in Zwolle krijgt nu dezelfde kansen. De Partij voor de Dieren wil daarom meer geld naar onderwijs. Scholen krijgen groene, duurzame gebouwen en schoolpleinen. Onderwijs moet niet alleen gaan om cijfers, maar ook om sociale, creatieve en emotionele ontwikkeling.

Iedereen die dat wil, moet een leven lang kunnen leren. Ook kunst en cultuur horen daarbij. Ze maken ons creatief, kritisch en geven nieuwe ideeën. Kunst kan ontroeren, laten nadenken en zorgen voor verandering. Daarom steunen we een sterke cultuursector met eerlijke beloning voor makers, ruimte voor amateurs om zich te ontwikkelen en een divers aanbod voor bezoekers.

- Iedereen heeft recht op goed onderwijs.
Het kind staat centraal: de gemeente pakt ongelijke kansen aan en speelt in op individuele behoeftes.
- Zwolle investeert in sport, zwemlessen, cultuur, muzieklessen en (onafhankelijke) natuur- en duurzaamheidseducatie op scholen.
- Er zijn voldoende scholen in de buurt, zodat elk kind lopend of op de fiets naar school kan.
- Kunst en cultuur verbinden en verrijken ons.
De gemeente geeft ruimte aan creatieve broedplaatsen. Ook cultuur in de wijken wordt ondersteund.
- We hebben oog voor ieders geschiedenis.
De gemeente blijft met de stad in gesprek over haar koloniale verleden

10

SAMEN, EERLIJK EN OPEN

Democratie, bestuur, digitalisering en privacy

De lokale overheid moet betrouwbaar zijn. Zwolle is geen bedrijf en inwoners zijn geen klanten. Zwollenaren moeten kunnen meedenken en meebeslissen over hun stad, dorp of buurt.

De gemeente neemt hun mening serieus en beslist open en transparant. Privacy en zeggenschap over eigen gegevens worden goed beschermd.

Samenleven betekent ook oog hebben voor de wereld om ons heen. Oorlog en conflicten ver weg hebben invloed hier. Soms leidt dat tot spanningen tussen inwoners. De gemeente moet dit voorkomen en heeft de plicht om tegen onrecht op te staan.

Iedereen moet zijn stem kunnen laten horen. De Partij voor de Dieren staat voor het demonstratierecht. Vreedzame demonstraties worden in Zwolle ruim ondersteund.

- In plaats van plannen voor inwoners maken we plannen mét inwoners.
- Het demonstratierecht is een groot goed. Zwolle faciliteert vreedzame demonstraties en er vinden geen onnodige ID-controles plaats.
- Zwolle zet in op een open en transparant bestuur waarbij wederzijds vertrouwen tussen inwoners en gemeente het uitgangspunt is.
- Privacy van inwoners wordt beter beschermd en Zwolle is niet meer afhankelijk van big tech. De gemeente gebruikt geen algoritmes (AI) waarbij systemen besluiten nemen over inwoners.
- Zwolle staat op tegen onrecht. De gemeente brengt eigen invloed op misstanden in de wereld in kaart en neemt hier verantwoordelijkheid voor.

**SAMEN ZORGEN WE VOOR
EEN ANDER POLITIEK KLIMAAT.
STEM 18 MAART**

**PARTIJ
VOOR DE
DIEREN**

ZWOLLE

NATUURLIJK